

Meslek Eğitimi Sözlüğü

Das Projekt wird aus dem Europäischen Sozialfonds ESF sowie von der Freien und Hansestadt Hamburg (FHH) gefördert.

Europäische Union
Europäischer Sozialfonds ESF

Damit ist Hamburg beschäftigt!

Hamburg

Diese Broschüre ist ein Produkt des ESF-Projekts

MIAH

Mehr Integration durch
Ausbildung im Handwerk

■ Impressum

Handwerkskammer Hamburg
Lehrstellenagentur Handwerk LAH
Holstenwall 12
20355 Hamburg
Telefon: 040 35905-701
E-Mail: lehrstellenagentur@hwk-hamburg.de
www.hwk-hamburg.de

Verantwortlich:
Handwerkskammer Hamburg

Text:
Çiğdem Gül

Übersetzung:
Mine Bagatar

Foto:
Lehrstellenagentur Handwerk LAH

Gestaltung:
DIGITAGE Medienkombinat Hamburg GmbH

Stand: November 2011

- Bugüne kadarki tecrübeler, özellikle Almanya'da ikili meslek eğitimi (okulda ve işletmede) almayan işletme sahipleri için almanyadaki meslek eğitim sisteminin yapılandırılışının, hangi özelliklere sahip olduğunun ve ne gibi bir önem taşıdığına, anlaşılmasında doğal olarak zorlandıklarını göstermiştir.

Bu broşür, eğitim konusuna ilişkin önemli temel terimlere kısaca göz atmak isteyen, geleceğin meslek eğitimcileri ve aynı zamanda bilgi edinmek isteyen herkes için bir başvuru klavuzu olarak hizmet edecektir.

Ancak bilinmesi gerekir ki, bu broşür meslek eğitimi verebilmek için zorunlu olan yeterlilik sınavının yerini asla alamaz. Sadece küçük bir sözlük görevini üstlenebilir.

Bu broşür bir ESF – Projesi olan MIAH (Zanaatta meslek eğitimi aracılığı ile daha fazla entegrasyon) çalışmalarını çerçevesinde oluşmuştur.

Projenin hedefi; göçmen geçmişe sahip işletme sahiplerini daha fazla meslek eğitimine kazanmayı amaçlamaktadır.

Bu Proje Avrupa Sosyal Fonu ESF ve Hamburg eyaleti (FHH) tarafından desteklenmektedir.

AEVO – Ausbilder- eignungsverordnung

Meslek eğitimi vermek isteyen her kişi, meslek ve çalışma pedagojisi için gerekli bilgi, beceri ve yeteneklerini bir sınav sonucuyla ispat etmek zorunluluğundadır. Sınav ile ilgili tüm bilgiler bu tüzükte belirtilmektedir.

Ausbildender/Ausbildende

Çıraklık eğitimi yapacak kişiyi meslek eğitimi için alan ve onunla meslek eğitim sözleşmesini imzalayan kişidir. Diğer bir deyimle işletmeden sorumlu kişidir(örn.genel müdür) veya işletme sahibi). Küçük işletmelerde eğitimden sorumlu kişi genellikle aynı zamanda da eğitmenin kendisidir.

Ausbilder/Ausbilderin

İşletmede verilen meslek eğitiminin tamamından sorumlu olan kişidir. İşletme sahibinin kendisi veya onun tarafından görevlendirilmiş bir kişi olabilir

Ausbildungsbegleitende Hilfen (abH)

Meslek okulunda notları kötü olan çıraklar bir çeşit ek ders yardımı alabilirler. Bu yardım çalışma ajansından bir başvuru ile talep edilmelidir. Anlaşılmayan dersler küçük gruplarda öğrenilmektedir. Bu yardımların bazıları: Ev ödevi yardımı, öğrenilen derslerin tekrarı, meslek rapor defterinin doldurulması ve sınava hazırlık.

Ausbildungsberater/ Ausbildungsberaterin

Esnaf ve zanaatkarlar odasının eğitim danışmanları, meslek eğitimi vermek isteyen işletmeler, çıraklar ve meslek okulları için muhatap kişilerdir. Meslek eğitimine bağlı ortaya çıkabilecek her türlü soru ve problemlerde eğitim danışmanlarını arayabilirsiniz.

Ausbildungsmethoden

Eğitim yöntemi, bir çırağa yeni ders içeriklerinin ve mesleki becerilerin nasıl aktarıldığının şekli ve yöntemidir. Çeşitli eğitim yöntemleri mevcuttur. Çırağa en uygun ve ilginç bir eğitim yöntemi, çırağı daha çok motive edebilir. Eğitim yöntemleri arasında 4 aşamalı eğitim metodu, sunum metodu, örneklendirme ve öğrencinin uygulayarak öğrenmesi metodu gibi eğitim yöntemleri bulunmaktadır.

Ausbildungsordnung

Her meslek eğitimi için bir eğitim tüzüğü mevcuttur. Bu “tüzük” en az 5 madde içermektedir:

- Mesleğin adı
- Meslek eğitiminin süresi (2 - 3,5 yıl)
- Mesleğin tanıtımı.
- Meslek eğitim tablosu/ mesleği icra edebilmek için gerekli, bilgi, beceri ve yeteneklerin, araç ve gereçlerin listesi
- Ders planı
- Sınavla ilgili genel bilgiler.

Ausbildungsrahmenplan

Meslek eğitim planı, eğitim tüzüğünün bir parçasıdır. Plan, tüm işlenecek meslek eğitim konularını kapsamaktadır ve bu konuların hangi eğitim yılında ve hangi zaman diliminde öğretilmesi gerektiğini göstermektedir.

Ausbildungsstätte

Meslek eğitiminin verildiği işletme veya atölyedir.

Ausbildungsvergütung

Çırağın meslek eğitimi boyunca her ay aldığı ödenek yani çıraklık maaşı olarak tanımlanmaktadır. Çıraklık maaşının miktarı meslekten mesleğe değişmektedir. Çoğu zaman çıraklık maaşları toplu iş sözleşmelerinde belirlenmiştir. Şayet toplu iş sözleşmesi mevcut değilse, yetkili esnaf odası çoğu zaman maaşla ilgili tavsiyeler vermektedir.

Auszubildende/ Auszubildender

Meslek eğitimi yapacak kişidir. Meslek eğitimi alanlar aynı zamanda “Çırak” olarak da adlandırılmaktadır. Zanaatta çırak kavramı daha çok yaygındır.

Berichtsheft (Ausbildungsund Tätigkeitsnachweis)

Eğitmen, çırağının meslek eğitimi boyunca düzenli aralıklarla işletmede öğrendiği konuları meslek rapor defterine kaydettiğini kontrol etmek zorundadır.

Aynı zamanda meslek okulu derslerinin içerikleri ve zamanları da bu deftere kaydedilmelidir. Eğitmenin, işlenilen tüm konuların deftere geçtiğine dair emin olması sonucu çırak ve eğitmen bu defteri ayda bir karşılıklı olarak imzalamak zorundadır.

Ayda bir yapılan bu kontroller sayesinde her ikisi de çırağın meslekle ilgili tüm konuları öğrenip öğrenmediğini tespit edebilmektedir. Eksiksiz tutulan meslek rapor defteri ileride girilecek kalfalık sınavlarına müsaade için önkoşuldur, şayet meslek rapor defteri eksik tutulmuş ise, çırak kalfalık sınavına giremez.

Berufsausbildungsvertrag (Lehrvertrag)

Meslek eğitimi yaptıran işletme (şef) ile eğitim gören (çırak) arasında yapılan yazılı sözleşmedir. Meslek eğitimi ile ilgili tüm önemli kararları içerir.

Sözleşme mutlaka eğitim başlamadan önce düzenlenmelidir. Çırak henüz 18 yaşında değilse, ebeveynleride (ailesi) sözleşmeyi imzalamak zorundadır. Sözleşme formları merkezi olarak esnaf ve zanaatkarlar odasından ve her mesleğin bağlı olduğu Oda'dan alınabilir.

Berufsbildungsgesetz (BBiG)

Meslek eğitim kanunu; işletmelerde meslek eğitimi verebilmek için gerekli önkoşulları ve yerine getirilmesi gereken şartları düzenlemektedir. İşletmedeki eğitimin temelidir, tüm Almanya'da ve tüm meslek alanları için geçerlidir.

Kanundan önemli düzenlemeler:

- Meslek eğitimi sözleşmesinin içeriği
- İşyerinin, işletme sahibinin ve eğitmenin, meslek eğitimi yaptırabilmesi için ne zaman ve hangi şartlarda uygun olduğu.
- Çırağın ve eğitimden sorumlu kişinin veya eğitmenin hakları ve sorumlulukları
- Sınavların uygulama şekli

- Yetkili kurum (Esnaf ve Zanaatkarlar Odası) tarafından eğitimin organize edilmesi ve kontrolü
- Zanaat ile ilgili olan diğer tüm düzenlemeler ayrıca meslek eğitimi tüzüğünde bulunmaktadır.

Berufsschule

Meslek okulunda görülen dersler, eğitimin bir parçasıdır ve meslek eğitimi süresine dahildir. İşletme, çırağını meslek okuluna kaydetmek ve meslek okuluna aksaksız göndermek zorundadır.

Duale Ausbildung

Hem işletmede hem de meslek okulunda verilen eğitimidir. İşletmede pratik yetenekler ve meslek okulunda teorik bilgiler öğrenilmektedir.

Gesellenprüfung

Meslek eğitimi sonunda kalfalık sınavı uygulanmaktadır. Çırağın, kalfalık sınavına girebilmesi için önceden sınava kayıt yaptıırma zorunluluğu vardır. Kalfalık sınavına girebilmenin ön koşulu; yapılan meslek eğitim süresinin ispatı ve meslek eğitimi süresince, meslek rapor defterinin eksiksiz tutularak sınav öncesi, çıraklar odasına teslimi sonucu gerçekleşebilir. Bunun ötesinde çırağın meslek eğitimi sözleşmesi, çıraklar odasında mutlaka kayıtlı ve hazırda olmalıdır.

Handwerkskammer

Esnaf ve Zanaatkarlar Odası, zanaatla uğraşan işletmeler ve çalışanları için bir temsilciliktir. Esnaf ve zanaatkar odaları devletin verdiği görevleri üstlenmektedir. Meslek eğitiminde zanaatkarlar odasına çok sayıda görev düşmektedir:

- Çıraklar Birliğinin yönetimi - Buraya (zanaat) işletmeler tarafından gönderilen tüm çıraklık sözleşmeleri kaydedilmektedir.
- Meslek eğitiminin desteklenmesi ve denetlenmesi, örn. işletmedeki sorunlarda yardım.
- İşletme dışı çıraklık öğretimlerinin (ÜLU) düzenlenmesi, örn. yeri, süresi ve içeriği

- İşletmenin, eğitmenin ve eğitim sorumlusunun meslek eğitimi için uygun olup olmadığının kontrol edilmesi ve belirlenmesi.
- İşletme ve çırak talep ettiğinde eğitim süresinin uzatılıp uzatılmayacağına veya kısaltılıp kısaltılmayacağına karar verilmesi.
- Sınav kurullarının kurulması ve sınavların kabul edilmesi

Handwerksordnung

Zanaat yönetimine ilişkin tüzük (esnaf ve zanaatkarlar) yönetmeliğinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır :

- Hangi mesleklerin zanaata dahil olduğu,
- Bir zanaatı serbest icra edebilmek için hangi önkoşulların yerine getirilmesi gerektiği
- Zanaatin hangi meslek gruplarına ayrıldığı
- Zanaatta meslek eğitimi için hangi özelliklerin geçerli olduğu
- Zanaat organizasyonunun nasıl yapılandırılmış olduğu.

Innung/Lehrlingswart

Oda, kendi ortak menfaatlerini desteklemek için aynı meslek grubundaki zanaatçıların birleşiminden oluşan bir organdır. Odaya üyelik gönüllüdür. Odadakilerin diğer bir görevi çırakların danışmanlığını üstlenmektir. Mesleğe yönelik tüm sorularda uzman kişidir, esnaf ve zanaatkarlar odasının eğitim danışmanları ile birlikte meslek eğitiminde oluşabilecek sorunları çözebilmektedir.

Jugendarbeitsschutzgesetz (JArbSchG)

Reşit olmayanlar için hangi özel hükümlerin geçerli olduğunu içeren bir kanundur. Çıraklar meslek eğitimi boyunca 18 yaşına kadar özel koruma altındadır. Kanundan önemli hüküm ve düzenlemeler:

- Çalışma saatleri
- Çalışma molalarının düzenlemeleri
- Yıllık izin düzenlemesi
- İşletme dışı eğitim ve sınav günlerinde izin verme zorunluluğu.
- İlk doktor muayenesi
- Tehlikeli işler

Kosten der Ausbildung

Eğitim masraflarını meslek eğitimi veren işletme ¼stlenmek zorundadır. Buna dahil olan masraflar: ¼ııaklık maaşı, sosyal sigorta primleri, sınav ¼cretleri, eğitim gereçleri ve şirket dışı ¼ııaklık ¼đretim masrafları.

Meslek okulundaki derslere katılmıdan oluşan masrafları ¼ırađın kendisi ¼demelidir.

Lehrling

bkz. „Auszubildende/Auszubildender“
(Azubi) Eğitim g¼ren kişi/¼ııak”

Lehrlingsrolle (Verzeichnis der Berufs- ausbildungsverhltnisse)

Yapılan t¼m ¼ııaklık s¼zleřmeleri ¼ııaklık odasının bağlı bulunduğu esnaf ve zanaatkarlar odasına g¼nderilmek zorundadır. Sonradan yapılan t¼m s¼zleřme değişikleri; meslek eğitiminin kısaltılması, uzatılması, istifa, aile izni gibi olağan dışı her durum ¼ııaklar odasına bildirilme zorunluluğu taşır.

Praktikum

Meslek eğitiminin yapmak isteyen bir aday işletmede deneme amacıyla birkaç g¼n veya bir kaç hafta ¼alıřtıđında bu staj olarak adlandırılır. Staj sayesinde işletme, gencin mesleğe ilgi g¼sterip g¼stermediđini ve işletme için uygun olup olmadığını tespit edebilir. Staj sırasında gençler/ ¼đrenciler meslekten ilk izlenimler kazanmaktadır, bu sayede bir mesleğe karar vermek daha kolay olabilir.

Probezeit

Eğitimde deneme s¼resi b¼y¼k ¼neme sahiptir. ¼ııak ve eğitmen, ¼ırađın doğru mesleğe karar verip vermediğini kontrol etmelidir. Eğitmen ayrıca ¼ırađın mesleğe uygun olup olmadığını ve ilk aylarda kendini geliştirip geliştirmedeğini denetlemelidir. ¼ııaklık s¼zleřmesinde en az bir, en fazla d¼rt aylık bir deneme s¼resi ¼zerinde anlaşabilir. Bu s¼re içinde işten (eğitimden) ¼ıkma ve ¼ıkarma ihbarsız ve neden belirtmeksizin yazılı olarak m¼mk¼nd¼r.

Rahmenlehrplan

Bu plan meslek okulunda ¼đrenilen ders içeriklerini tanımlamaktadır. Her meslek eğitiminin kendine ¼zel bir ders planı (m¼fredat) mevcuttur.

Überbetriebliche Lehrlingsunterweisung (ÜLU)

ÜLU, işletme dışında meslek atölyelerinde gerçekleştirilen uygulamalı derslerdir. Eğitim atölyelerinde verilir ve işletmedeki eğitime bir ektir. ÜLU sayesinde çırakların eşit eğitim temellerine sahip olmaları amaçlanmaktadır. Çok sayıda meslekte ÜLU öğretimleri zorunludur. ÜLU öğretiminde çıraklar en son teknik gelişmeleri öğrenmektedir ve bu sayede şirkette verilemeyen eksik bilgiyi tamamlayabilmektedir. ÜLU öğretimleri çoğunlukla Odalar tarafından gerçekleştirilmektedir.

- ÜLU kurslarının masraflarını, ayrıca gerektiğinde konaklama ve yiyecek içecek masraflarını eğitim veren işletme üstlenmek zorundadır.
- ÜLU yerine gidiş ve dönüş seyahat masraflarını işletme ödemek zorundadır. İşletme çıraklarına ÜLU öğretimleri için izin vermeye zorunludur.

Zwischenprüfung

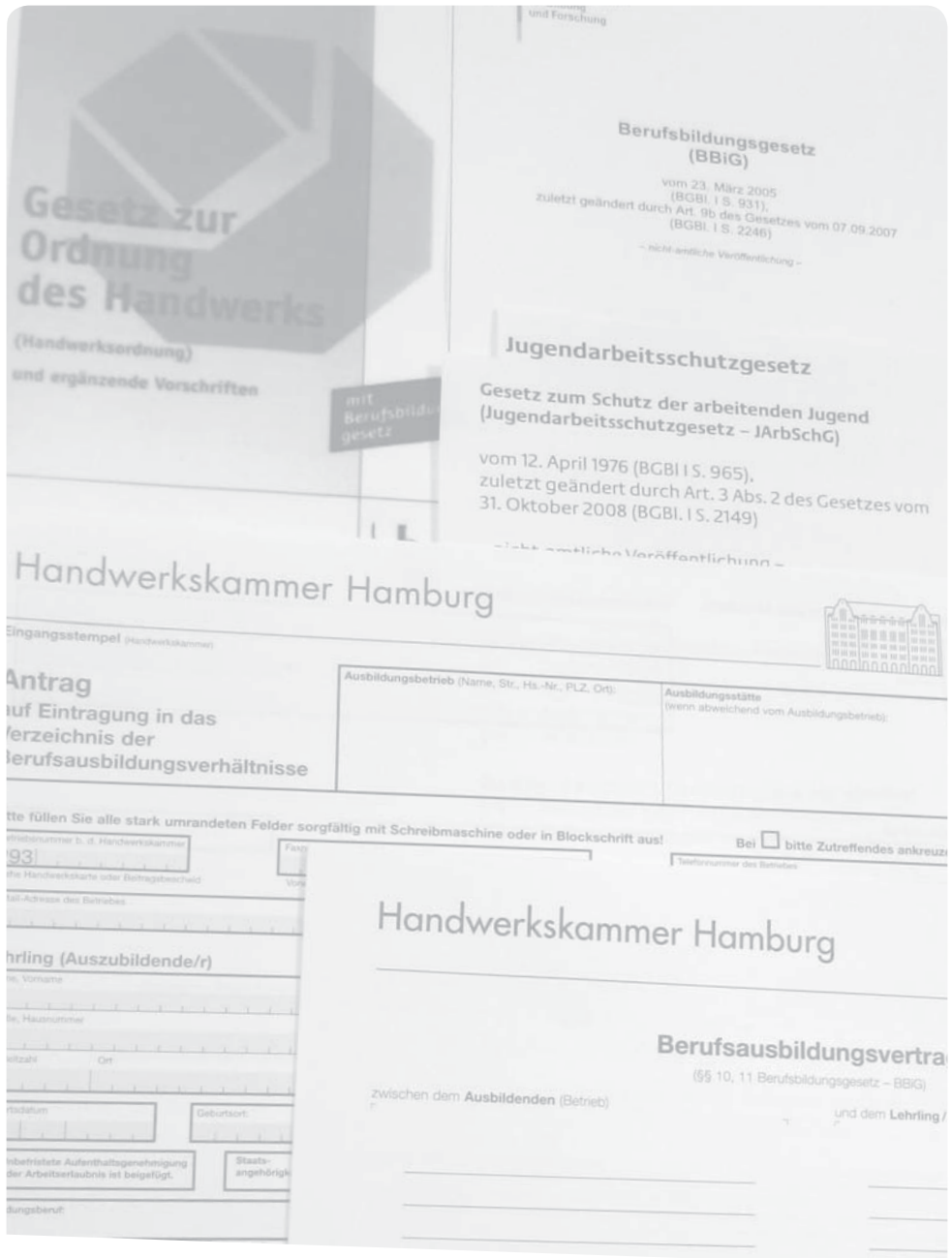
Meslek eğitiminin yarısına gelindiğinde her çırak ara sınava girmek zorundadır. Ara sınav sayesinde, çırağın çıraklık yönetmeliğinde öngörülen eğitim seviyesine ulaşmış olup olmadığı veya hâlâ eksiklerinin olup olmadığı tespit edilmektedir. Ara sınav sonuçları bitirme sınavının sonucuna etki etmemektedir.

Ara sınava katılım zorunluluğu vardır ve daha sonraki bitirme sınavına katılma hakkının elde edilmesi için önkoşuldur.

Gestreckte Gesellenprüfung

Bazı mesleklerde I. Bölüm ve II. Bölüm olarak iki aşamalı kalfalık sınavı uygulanmaktadır.

Ara sınavdan farkı; sadece eğitim durumunun tespitine yaramasına değil, aynı zamanda kalfalık sınavının 1. ve 2. Bölümü olarak genel sınavın başarısına da etki etmesidir. Bu mesleklerde meslek eğitiminin sonunda kalfalık sınavının 2. bölümü yapılmaktadır.

Handwerkskammer Hamburg

